

20. 1. 2022

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nevydání vyhlášky o poplatku za komunální odpad a jeho důsledky

S účinností od 1. ledna 2021 byl vydán nový zákon o odpadech[1] a s ním i související změnový zákon, který se dotknul mj. problematiky místních poplatků. Tyto zákony obsahovaly přechodná ustanovení, díky kterým obce mohly ještě celý rok 2021 vybírat poplatky či úhradu za komunální odpad od nepodnikajících fyzických osob dle dosavadních právních předpisů, avšak toto přechodné období s koncem roku 2021 uplynulo.

Ze všech stran se tak na obce hrnuly informace o tom, že nevydají-li obecně závaznou vyhlášku, kterou by stanovily některý z nových poplatků za komunální odpad, a to buď poplatek za obecní systém odpadového hospodářství[2], nebo poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci[3], tak, aby obecně závazná vyhláška nabyla účinnosti k 1. lednu 2022, nebudou moci v roce 2022 žádný poplatek ani jinou úhradu za komunální odpad vybírat. Co když ale obec tento termín nestihla?

Na tuto otázku není možné dát v tuto chvíli jednoznačnou odpověď. Veškeré výklady, které uvádějí, že je možné obecně závaznou vyhlášku vydat vždy pouze k 1. lednu příslušného kalendářního roku, se opírají o znění § 10o zákona o místních poplatcích, které stanovuje, že poplatkovým obdobím obou poplatků za komunální odpad je kalendářní rok a dílčím obdobím poplatků za komunální odpad je pak kalendářní měsíc. Oproti Ministerstvu vnitra, které uvedený výklad pojímá jako doporučující[4], se Ministerstvo financí v rámci své metodiky[5] vyslovuje poměrně kategoricky: „*Jelikož poplatkovým obdobím je kalendářní rok, musí být k 1. dni poplatkového období (tj. k 1. lednu příslušného kalendářního roku) sazba poplatku stanovena. Sazbu poplatku nelze stanovit dodatečně nebo ji měnit (ve smyslu snížení nebo zvýšení) poté, kdy již započalo poplatkové období.*“ Musí-li být stanovena sazba poplatku, pak lze bezpochyby dovodit, že by obecně závazná vyhláška nejpozději k tomuto datu měla být vydána a nabýt účinnosti (v souladu s § 4 odst. 2 zákona č. 35/2021 Sb., o Sběrce právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů).

Co by se však stalo, pokud by obec vydala obecně závaznou vyhlášku stanovující některý z poplatků za komunální odpad například s účinností od 1. dubna? V úvahu nyní bez hodnocení zákonnosti takového postupu připadají v podstatě dvě varianty. První z nich je, že by obec mohla vybírat poplatek jen za určitou část roku (za dílčí poplatková období, konkrétně za 9 měsíců), na což zákon o místních poplatcích poměrně prakticky pamatuje v případech změn poplatkové povinnosti v průběhu roku (poplatník se například odstěhuje, narodí se apod.), kdy je poplatek vypočítáván právě dle jednotlivých kalendářních měsíců, v nichž trvala poplatková povinnost.

Druhou možnou situací je pak výběr poplatku za celý kalendářní rok s odkazem na to, že poplatek je roční povahy. Obecně závazná vyhláška stanovující určitý poplatek (byť roční) v průběhu roku by však z mého pohledu při takovém výkladu působila retroaktivně. Tento výklad by rovněž vedl k absurdním situacím, kdy by vydáním poplatkové obecně závazné vyhlášky v průběhu prosince mohl být poplatek stanoven v plné výši na celý kalendářní rok, a proto se přikláním spíše k prvnímu výkladu, který je příznivější pro poplatníka, a tedy ctí obecnou zásadu daňového řízení *in dubio mitius*.

Právě v daňových předpisech je přitom třeba hledat analogii výkladu, neboť správa poplatků se řídí daňovým řádem a místní poplatek se pro účely řízení považuje za daň. Například zákon o daních z příjmů stanovuje, že zdaňovacím obdobím daně z příjmů fyzických osob je kalendářní rok[6], zdaňovacím obdobím daně z příjmů právnických osob pak může být kalendářní rok, hospodářský rok[7] atd. Jak plyne z odborné komentářové literatury: „Zdaňovacím obdobím je doba, časový úsek, za který se zjišťuje daňový základ pro výpočet daňové povinnosti.“[8] Z toho lze vyvodit, že poplatkovým obdobím je pouze doba, časový úsek, za který se zjišťuje základ poplatku pro výpočet poplatkové povinnosti. Navíc obsahuje-li zákon mechanismus výpočtu poplatku za jednotlivé měsíce (dílní poplatková období), osobně nevidím důvod, proč by nemělo být možné vydat obecně závaznou vyhlášku stanovující některý z poplatků za komunální odpad v průběhu kalendářního roku. Pochopitelně by výše poplatku odpovídala poměrné části zbývajících kalendářních měsíců roku.

Jediné, v čem by bylo teoreticky možné spatřovat rozpor se zákonem, je obecný zákaz konkurence jednotlivých poplatků za komunální odpad. **Obec totiž nemůže stanovit oba poplatky současně či kumulovat některé z „historických“ poplatků s těmi „novými“.** Vždy může být stanoven poplatek pouze jeden. V praxi však připadají v úvahu zejména ty situace, kdy má obec zaveden některý z „historických“ poplatků[9]. Oprávnění vybírat poplatky podle „historických“ obecně závazných vyhlášek však uplynulo k 31. 12. 2021 (nadále je samozřejmě možné vymáhat nedoplatky), v roce 2022 by již žádná obec neměla jakýkoliv z těchto „historických“ poplatků vybírat. Výběr jakéhokoliv poplatku za odpad, stanoveného podle již neplatných právních předpisů, je od počátku roku 2022 nezákonný.

I kdyby zůstávala v platnosti i účinnosti „historická“ obecně závazná vyhláška, nedomnívám se, že z důvodu, že poplatkovým obdobím je kalendářní rok, nelze obecně závaznou vyhlášku v průběhu roku vydat (a tím nahradit vyhlášku „historickou“). Kromě toho bylo stanovení účinnosti poplatkových obecně závazných vyhlášek doposud pouze doporučením, nemělo by tak z mého pohledu jít o kategorický požadavek, který by vyplýval ze zákonné úpravy. Poplatkovým obdobím i u zrušeného místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, byl rovněž kalendářní rok, jak mj. Ministerstvo vnitra uvádělo i ve svých metodických materiálech.[10]

V témže Metodickém doporučení Ministerstvo vnitra uvádělo na s. 169 následující: „Při stanovení účinnosti OZV v případě místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, **doporučuje** Ministerstvo vnitra **stanovit účinnosti od 1. ledna příslušného roku.**“

Přestože tedy i u místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, **byl poplatkovým obdobím kalendářní rok, nebylo povinností obce tento poplatek zavést s účinností od 1. ledna**, jakkoliv to z praktických důvodů mohlo být vhodné. Ze stejných důvodů tedy **nelze aktuálně kategoricky trvat na tom, aby obecně závazné vyhlášky, jimiž bude zaváděn některý z nových poplatků v souvislosti s komunálními odpady, nabyly účinnosti vždy k 1. lednu příslušného kalendářního roku.** Takovou povinnost totiž zákon o místních poplatcích ani po novelizaci nezakotvuje a uvedený výklad nemá právní oporu.

Jakkoliv tedy vydání obecně závazné vyhlášky stanovující některý z poplatků za komunální odpad s účinností v průběhu roku bude zřejmě v rámci abstraktní kontroly vytýkáno a nelze vyloučit ani pozastavení účinnosti obecně závazné vyhlášky nebo podání návrhu na její zrušení, pokud by Ministerstvo vnitra shledalo její nezákonnost, což je samozřejmě otázkou. Objevují se však signály, že by stanovení účinností v průběhu roku samo o sobě nemělo vést k nezákonnosti obecně závazné vyhlášky a tudíž k jejímu zrušení. Jsem však toho názoru, že zmíněný postup obce není v rozporu se zákonem. Samozřejmě potud, pokud obec současně s vydáním nové obecně závazné vyhlášky zruší tu „historickou“, je-li nadále

účinná.

Mgr. Bc. Tomáš Auer,
specialista na odpadovou legislativu

KVB advokátní kancelář s.r.o.

Teplého 2786
530 02 Pardubice

Tel.: +420 226 259 401
e-mail: pravnik@akkvb.cz

[1] zákon č. [541/2020](#) Sb., o odpadech

[2] § 10e až 10h zákona č. [565/1990](#) Sb., o místních poplatcích

[3] § 10i až 10n zákona č. [565/1990](#) Sb., o místních poplatcích

[4] Viz Výklad k OZV obce o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství a Výklad k OZV obce o místním poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci.

[5] Metodická pomůcka - Místní poplatky za komunální odpad, č. j. MF-22877/2021/3903-1

[6] § 16b zákona č. [586/1992](#) Sb.,

[7] § 21a zákona č. [586/1992](#) Sb.,

[8] PELC, Vladimír. § 16b [Zdaňovací období]. In: PELC, Vladimír. Daně z příjmů. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 188.

[9] poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů podle zákona o místních poplatcích, nebo poplatek za komunální odpad podle § 17a zákona č. [185/2001](#) Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů

[10] srov. Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků č. 3 - Proces tvorby a

vydávání obecně závazných vyhlášek obcí – místní poplatky, poplatků za komunální odpad – podle právního stavu k 1. 1. 2016, s. 22

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací – režim náhrady škody](#)